

Cím

Zaklatás¹

Rövid leírás

A fizikai vagy érzelmi zaklatás, legyen az valóságos vagy virtuális, egyike azon jeleknek, melyek a korai iskolaelhagyás veszélyére utalhatnak. Ennek a jelnek a felismerése nem minden esetben egyszerű, mert ezek a cselekedetek többnyire nem az osztályteremben vagy tanárok, felnőttek jelenlétében történnek. Éppen ezért ennek az eszköznek a célja a diákoktól történő információszerzés.

Az eszköz részletes leírása és kiosztandó/nyilvános anyagai (lista és mellékletek)

A zaklatás háromszereplős jelenség: az egyén vagy a csoport, aki az agresszor, az áldozat, és a nézők. Ezért nevezik ezt időnként, az angol „mob” (tömeg, csőcselék) szó alapján, mobbing-nak. Az eszköz használhatósága érdekében nem tekintjük „zaklatás”-nak a két diák közti agressziót. A zaklatásnak szerves része a passzív szemlélők csoportja. A legtöbb zaklatás nem történne meg az agresszort bátorító „közönség” nélkül. A bátorítás lehet szavakkal történő megerősítés, de valójában ijedtség vagy akár az áldozattal való együttérzés is. Éppen ezért a kutatások azt javasolják, hogy dolgozzunk a lehető legnagyobb csoporttal, a nézőközönséget is vonjuk be, és ne csak az agresszort vagy az áldozatot.

A zaklatásra úgy is tekinthetünk, mint egy szubkultúrára, amely egy közösségben fejlődik ki és ereszt mély gyökereket. Ez azt jelenti, hogy ennek kigyomlálásában adminisztratív eszközök, büntetések, nyomozás ritkán segítenek. Valójában még ronthatnak is a helyzeten.

Ez az eszköz azt javasolja, hogy két lépésben azonosítsuk a zaklatás meglétét és hatókörét: először is azt vizsgáljuk, hogy van-e egyáltalán zaklatás, másodjára pedig tárjuk fel hatókörét és a fent említett három csoportot.

¹ Szerző: Horváth Attila, FSZK Nonprofit Kft.
Angolból fordította: Erdész Márta, FSZK Nonprofit Kft.

A diákok, éppen úgy, mint minden ember, nem szeretik nyilvánosan bevallani, hogy zaklatók, és azt sem, hogy ennek az áldozatai. Az agresszorok megfélemlítve érzik magukat a nyomozás miatt, az áldozatok pedig sokszor magukat okolják, és bizonyos idő után azt gondolják, hogy megérdemlik a „büntetést”. Arra a célra, hogy kiderítsük az agresszió meglétét, javasoljuk egy egyszerű kérdőív használatát, mely a diákokat mint megfigyelőket szólítja meg: láttak vagy hallottak-e arról, hogy diákok másokat zaklattak, illetve diákok zaklatást szenvedtek el. Valós információt szerezhetünk, ha a mellékelt kérdőívet diákokkal (vagy a diákok egy mintájával) töltetjük ki. Kérje meg a tanulókat, hogy egyénileg töltsék ki a kérdőíveket, gyűjtse őket egy zárt dobozban, hogy lássák, válaszaik semmilyen módon nem azonosíthatók. Próbálja elejét venni, hogy a diákok a kérdőív kitöltése során beszélgessenek egymással, vagy megosszák egymással aggodalmaikat.

Dolgozza fel az adatokat a válaszok csoportosításával. Egy kódolási javaslatot is csatoltunk, így az adatok elektronikusan is feldolgozhatóak egy egyszerű Excel tábla segítségével. Ne használjon statisztikát, ha a válaszok száma nem éri el az ötvenet. Még ebben a nagyságrendben is meglehetősen korlátozott a statisztikai módszerek érvényessége. Ez csupán azt jelzi, hogy szükség van-e a második lépésre. Amennyiben az derül ki, hogy a zaklatás erősen jellemző az osztály életére, akkor azt javasoljuk, hogy a második lépésben készítse el a diákinterjúkat.

A diákokkal készített interjúknak az a célja, hogy kiderüljön a probléma hatóköre és komolysága. A cél itt **NEM** az, hogy kiderüljön, ki kit zaklat. Ennek az eszköznek a célja a helyzet feltárása, nem pedig a beavatkozás. A beavatkozás akkor kezdődhet el, amikor már eleget tudunk, és megterveztük a folyamatot.

Az interjúkat készíthetjük egyénileg vagy csoportosan. Mindkettőnek vannak előnyei és hátrányai. Az egyéni interjúk személyesebbek, több konkrét információt biztosítanak, de a diák számára nagy stresszt jelentenek. A csoportos interjúk kevésbé okoznak stresszt, de a csoport nyomása miatt meseszövéshöz (konfabulációhoz) vezethetnek, és könnyen elképzelhető, hogy az eredmény nem a valóságot fogja tükrözni. Az interjúk inkább egy beszélgetésre hasonlítanak, és az

interjú készítő tanár közben ne tegyen megjegyzéseket. Próbálja megjegyezni a beszélgetés során megemlített:

- cselekedeteket
- érzéseket
- attitűdöket

és nyomban az interjú után készítsen jegyzeteket ezekről. Ne feledje: a hangsúly a „passzív” szemlélőkön van, minden egyes név eltereli a figyelmet a célcsoportról! Csak úgy tudja leállítani a zaklatást ha megváltoztatja a támogató hallgatóság viselkedését, és biztosan nem fog sikerre vezetni, ha le akarja vadászni az agresszor(oka)t, vagy meg akarja védelmezni az áldozato(ka)t.

Használati útmutató anyagszükséglettel

Anyag, eszköz	Mennyiség
Kérdőív	Egy mesterkópia (master copy) és minden diáknak egy példány, ha papír alapon készül az interjú.
Egy kényelmes szoba az interjúk számára	

Nehézségi fok (könnyű, közepes, profi)

közepes

Címkék

helyzetelemzés, figyelmeztető jelek, zaklatás

Ez az eszköz a CroCooS – Előzzük meg a lemorzsolódást! című projekt keretében készült. Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért. Az eszközt megtalálja a projekt weboldalán: crocoos.tka.hu

CroCooS Toolkit by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

